

A Sasó-homoktól K-re, már Kisrosvány közigazgatási határában emelkedő, igen markáns és magas domboson alacsony intenzitású bronzkori lelőhelyfoltot regisztráltunk a Sáros-tanyától K-re lévő dombnyereg É-i oldalán. Valószínűsítjük, hogy a Sasó-homok hosszú dombosán Nagyrosvány területére eső lelőhelyekkel együtt egy összefüggő lelőhely alkot.

Munkatársak: Révész László, Wolf Mária.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

176. Kisrosvány, Temető Ny-i oldal

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő

2006. március 30-án helyszíni szemlét végeztünk a Ricse-Nagyrosvány települések közötti szennyvízcsatornázást megelőzően. A temetőtől Ny-ra emelkedő markáns dombokon szórvány, közelebről meg nem határozható őskori kerámiát gyűjtöttünk.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

177. Kisszállás, Templom-domb

(Bács-Kiskun megye) Kú

2006. december 19-én helyszíni szemlét végeztünk a Kőhegyi Mihály által 1965-ben végzett leletmentés helyének beazonosítására.

A szakirodalomban többször említett, ellenben pontosan be nem azonosított lelőhely elhelyezkedésére vonatkozóan nem egyértelmű utalások vannak. Az újabb tanulmányokban az 55. sz. főút D-i oldalán azonosították a helyszínt. Kőhegyi Mihály leírása alapján próbáltuk beazonosítani a helyszínt, miután az 55. sz. út mentén sikertelenül jártunk a meghatározott koordinátákkal. Kőhegyi Mihály leírása szerint a község DNy-i oldalán, ÉNy-DK-i irányú dombháton van a lelőhely, a régi mélykúti út D-i oldalán. A lelőhely pontosan itt helyezkedik el, egy bozótos-cserjés dombon, közvetlenül a falu szélén. Jelenleg a növényzet folytán bejárhatatlan, csak olyan gödröket, mélyedéseket láttunk, melyek a domb mellett lakó idősök szerint a 60-as években régészek által kiásott csontvázak helyét jelölik. A domb melletti tanyában már több mint 50 éve élő idős házaspár emlékezett az ásatásra, melynek során több tucat vázat ástak ki a régészek. Ellenben ők nem Templomdombnak ismerik a helyszínt, hanem „Török temetőnek”. A kérdést kissé bonyolítja, hogy van Török domb a közelben, de az a térképek szerint is a falutól ÉK-re található. A helyszínt biztosan azonosíthatjuk Kőhegyi Mihály 1965-ös feltárással.

ROSTA SZABOLCS

178. Kocsola, Erdősor utca 28.

(Tolna megye) Á, Kö

2006. november 18-án lakossági bejelentésre kiszálltam a falu K-i szélén, a Túri-víz K-i oldalán fekvő házhoz, amelynek kertjében a tulajdonos az évek során több 10

kg késő középkori (és kevesebb Árpád-kori) cserepet és állatcsontot, valamint néhány vastárgyat (szög, kés) gyűjtött össze földmunkák során illetve egy kiszántott, 15–16. századi kemence tapasztásából. A kert a gyulaji erdőgazdasággal határos, tehát a lelőhely – amely Kocsola középkori előzményével, Kecsel faluval azonosítható – a vadkerítésen belül is folytatódhat.

K. NÉMETH ANDRÁS

179. Kocsord határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Á, Kk

2006. május–júniusban örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez végeztünk terepbejárást a jövődöbéli Szamos-Kraszna közötti víztározó területén a gátak, illetve az anyagnyerők helyén. A *Budaházi-dűlő* területén egy Árpád-kori, *Pusztasándor* területén, a Vár-kertben egy Árpád-kori és késő középkori lelőhelyet találtunk. (Lásd a térképet a 218. oldalon!)

Munkatársak: Nagy Márta és Virág Krisztián régészek, Bakos János és Mester Andrea régésztechnikusok.

ALMÁSSY KATALIN – JAKAB ATTILA – LUKÁCS JÓZSEF

180. Komárom, Műszerész utca 1.

(Komárom-Esztergom megye) Ró

2006 májusában MOLAJ-lakótelep 20-D épületének (Hrsz.: 5410/224) vízellátását biztosító vezeték javítása miatt végeztünk feltárást. Az épület É-i és K-i felén az árokban helyenként római kori építési törmelékkel kevert visszatöltött föld volt. A D-i oldallal párhuzamos árok É-i falában egy nagyméretű (1×0,7×0,2 m) faragott kötömb oldalát figyeltem meg. A rábontás során, falcsatlakozás, illetve alapozás nyomait nem fedeztük fel. A kötömb alatti részen megtaláltuk a korábbi nyomócső egy rövid szakaszát, melyet római kori építési törmelék borított. A jelenség alapján minden oldalán megmunkált, római kori építészeti elem a korábbi árok visszatemetése során kerülhetett az árokba.

Augusztusban az épület vízvezeték-meghibásodása során a D-i oldalon egy 3,5×2,3 m nagyságú árokban leletmentő feltárást végeztünk. Az árok D-i felében megtalált újkori vízvezeték mellett római kori kerámiatöredékekkel és tegulákkal kevert réteg elbontása után egy ÉÉK-DDNy irányú, terméskövekből rakott fal alapozási sorát tártuk fel.

SZÁMADÓ EMESE

181. Komárom-Szőny, Vásártér

(Komárom-Esztergom megye) Ró

A római kori Brigetio polgárvárosának területén, a szőnyi Vásártéren 2006. június 26. és július 21. között folytattuk a feltárást az ELTE Ókori Régészeti Tanszéke és a komáromi Klapka György Múzeum között 1992 óta fennálló együttműködés keretében. Ez évben 13, egyenként 4×4 m méretű szelvényben 208

m²-en dolgoztunk. Célunk egyrészt a Vásártéren folyó ásatások kezdeteitől fogva kutatott nagy kiterjedésű városi lakóház (domus) keleti valamint déli traktusának lehatárolása volt.

Az ásatás K-i szektorában kinyitott É-D orientációjú szelvénytörzsekben sikerült egy valamennyi szelvényben végigfutó, mintegy 25 m hosszúságban megfogható É-D irányú falat feltárunk. Az ásatás 1992 óta tartó történetében ilyen hosszúságban, folyamatosan először megfigyelhető falról azt feltételezzük, hogy az a II. sz. épület K-i zárófala volt. Ahol a falszakasz és a szelvény-sor K-i metszetszélvénnyel között lehetőség volt rá, a felszínben sikerült megfogni a falon kívül egy laza, fekete betöltést, amely É-D irányban párhuzamosan haladt a fallal, és amelyet a K-i oldalon megintcsak egy további, az előbb említettekkel párhuzamosan futó, É-D irányú küves-habarcos, falazatra/falkiszedésre emlékeztető jelenség követett. Ennek tisztázására a közeli metszetszélvénnyel nem nyílt lehetőségünk. Az I14 szelvényben az SE 147 sz. agyagrétegbe mélyítve újkori beásást folytatódott mintegy 2 m-es mélységig, amelynek bontása során üveg söröskorsó fültörődékét találtuk meg. A többi szelvényben újkori bolygatással ilyen mélységben nem találkoztunk. Az I16 szelvényben kibontottuk az É-D irányú hosszú fal K-Ny irányú keresztfalát, amellyel párhuzamosan futott a több szelvényen át megfogható K-Ny irányú keresztfal. A K-Ny, ill. az É-D irányú falszakaszok által határolt területen belül feltehetőleg egy korábbi, négyszögletes épület falait tártuk fel a belső, keményre döngölt agyag járósínttel együtt. Ennek az épületnek egy szakaszát – a gerendakonstrukcióra utaló jelenségekkel együtt – a 2005. évi ásatás során már megfigyeltük. Amennyiben nem visszabontott épületről, hanem a szélesebb falakkal egyidejű konstrukcióról van szó, a falazat egy gerendaszerkezetű peristylum alapozása lehetett.

A 2005-ben feltárt E17, F17, G17, H17 szelvénytörzsekben az előző évben az I. és II. sz., egymástól keskeny sikátorral elválasztott épületkomplexum déli zárófalát és az I. sz. épület bejáratát véltük felfedezni. Déli irányban az E18, F18, G18, H18 szelvénytörzsek megnyitásával azonban nyilvánvalóvá vált, az SE 122 falszakaszon megfigyelhető ajtó egy keményre döngölt, kavicsos felületű udvarra nyílik, amelyet K felől egy az udvar felé nyitott, rossz minőségű terrazzo-szerű felülettel ellátott épület határolt. A padlóba mélyítve egy nagyméretű agyag tárolóedény alja és oldala került elő, amelyből az épület raktárfunkciójára lehet következtetni. Megfigyeltük, hogy a fészkeszerű építménynek egy belső osztófala is volt. Ennek az ún. raktárépületnek a K-i fala egybeépült a tavaly az I. sz. épület K-i zárófalának hitt É-D irányú fallal, ami azt bizonyítja, hogy az épületkomplexum D felé egészen biztosan tovább folytatódik, és belső udvara, raktárépülete volt. Ugyanakkor jól megfigyelhetők, hogy a két épületet elválasztó É-D irányú keskeny sikátor déli folytatása, amelyet K felől megintcsak egy keményre döngölt felületű kavicsos udvar(?) határolt.

Ezt a kavicsos felületet K felől az I14/I18 szelvényekben kb. 25 m hosszúságban megfigyelt falszakasz zárta, É felől pedig egy K-Ny irányú falkiszedés határolta. Az I18 szelvény K-Ny irányú falkiszédése és az ettől északabbra, vele párhuzamosan futó falszakasz között tömör, sárga agyagfelületet, ezzel egy szintben pedig barna agyagfelületet figyeltünk meg. A két párhuzamos falazatot két ponton egy-egy későbbi, provizórikusnak tűnő, 2-2 sor kőrétegből összerótt, É-D irányú, egymással szemben elhelyezkedő falkonstrukció kötötte össze, a közülük Ny-ra levő falazatot belemélyítették az SE 153 felületbe, míg a K-i falkonstrukciót agyagfelületre építették rá.

Munkatársak: Bartus Dávid (ELTE) tanársegéd; Gelencsér Ákos (Klapka Gy. Múzeum) régész; Sey Nikoletta, Vandlik Katalin régészek (ELTE PhD ösztöndíjasok); Bózsza Anikó, Csiki J. Attila, Dévai Kata, Dobosi Linda, Fedorkó Boglárka, Gálos Viktor, Hoppál Krisztina, Horváth Klára, Imre Zsuzsanna, Juhász Lajos, Kalina Gergely, Kassa Szilvia, Kiss Zsuzsanna, Kolláth Ágnes, Kurunczi Mónika, Lakatos Szilvia, Mácsai Viktor, Mészáros Krisztina, Miletics Edina, Monori Dávid, Polgár Balázs, Purczl Bernadett, Sándor Ildikó, Schneider Ágnes, Sréter Kinga, Szücsi Frigyes, Tőkés Tímea (ELTE), Urszula Stefaniak (Adam Mickiewicz Egyetem, Poznan) régészhallgatók.

BORHY LÁSZLÓ – SZÁMADÓ EMESE

182. Komárom-Szőny, Vásártér (Komárom-Esztergom megye) Ró

A Vásártér Ny-i felének világítás-korszerűsítése során megelőző feltárást végeztünk a kijelölt nyomvonalon. Az árok mélysége 70 cm, szélessége 30 cm volt. Az árok DNy-i felében bolygatott, helyenként habarcos, tegula és imbrex-törödékekkel, elvéve újkori üvegtörödékekkel kevert szakaszokat találtunk. Az árok ÉNy-i felének nagyobb része jelenségek nélküli volt, helyenként 70 cm mélységben a sárga altalajt érintve. Az árok ÉNy-i végében, fekete földben római kori kerámia-törödékeket és újkori állatcsontokat találtunk. Az árok a Vásártérre helyezhető Brigetio polgárvárosának egyetlen objektumát sem érintette.

A Vásártér 1/A jelű telken épülő ház alapjainak kiásása során leletmentő ásatást folytattunk. Előkerült két egymástól 4 m-re elhelyezkedő, római kori terrazzo-padló, melyek szintkülönbsége 0,35 m volt. A feljebb eső padló, feltehetőleg egy későbbi periódushoz tartozott, melyhez a szintadatok alapján kapcsolható egy korábbi törmelékrétegre kisebb kövekből épített, É-D-i irányú falszakasz. A mélyebben fekvő padló és küszöb felületén, 0,3 m vastagságú tegula- és imbrex-darabokkal kevert tetőomladékot találtunk. Az omladék eltávolítása során, feltehetőleg az egykori épület járósíntjére került láda vagy (ajtó?) bronz vereteinek számos darabját tártuk fel. A leletek között több kúpos bronzszegecs, szögek, koncentrikus körökkel díszített lemezdarabok, gyöngsorrall